

Fran–Su

1/2018

Suomi–Ranska-yhdistysten liiton
jäsenlehti

Bulletin de la Fédération des associations
franco-finlandaises

*Salongit kokosivat yhteen Ranskan ja
Euroopan kerman*

*Napoleonin hautakivi, suomalaista
graniittia vai topeliusta?*

*Bieiris ja Maria,
naisrakkautta keskiajalla*

*Pepper, le robot et
la salle d'opération*

Fran-Su

1/2018

- Pääkirjoitus 3
- Jeannette Bougrabin haastattelu 4
- Salongit kokosivat yhteen Ranskan ja Euroopan kerman 7
- Bieiris ja Maria, naisrakkautta keskiajalla 11
- Pepper, le robot et la salle d'opération 15
- Hämeenlinnassa nautitaan yhdessä kokattuja herkkuja 18
- Mikä on ranskan kielen asema Euroopan unionissa? 21
- Ranskan rooli maailmassa – historian käännteitä ja Macronin aikaa 23
- Napoleonin hautakivi, suomalaista graniittia vai topeliusta? 27
- Ranskalainen visiitti 31

JULKAISIJA: SUOMI-RANSKA-YHDISTYSTEN LIITTO RY

PÄÄTOIMITTAJA: Kaisa Paavilainen

ULKOASU: Antti Salovaara & Jan-Erik Engren

TAITTO: Jan-Erik Engren

SUOMI-RANSKA-YHDISTYSTEN LIITTO RY
RAUMANTIE 4, 00350 HELSINKI +358 44 555 3920
sryl@suomi-ranska.com, www.suomi-ranska.com
www.facebook.com/suomiranska

Pääkirjoitus

Osmo Pekosen suomentamassa Roger Picardin vuonna 1943 kirjoittamassa kirjassa Salonkien aika kerrotaan 1600- ja 1700 -lukujen Ranskasta.

Silloin naiset johtivat tieteen, taiteen, kirjallisuuden, filosofian ja politiikan uusia suuntauksia emännöimissään salongeissa. Englantilaiset klubit olivat varattuja vain miehille, mutta klassista ranskalaista salonkia johti aina nainen.

Tässä Fran-Su-lehdessä naiset ovat pääosassa myös Jari Nummen kirjoittamassa jutussa, jossa kerrotaan Etelä-Ranskassa keskiajalla riimittelystä trubaduurien rakkausyriikasta. Yllättävää kyllä, trubaduurit eivät aina olleet miehiä, vaan myös naiset kirjoittivat rakkausrunoja, vieläpä toiselle naiselle.

Lehdessä on myös Ranskan instituutin edellisen johtajan, Ranskassa ministerinä toimineen Jeannette Bougrabin haastattelu. Haastattelussa keskustelu kääntyi nopeasti naisten oikeuksiin ja asemaan maailmassa. Jeannette Bougrab totesi Me too -kampanjan rikkoneen vaikenemisen kulttuuria Ranskassa, mutta kampanja tuo hänen mielestään esille kuitenkin vain jäävuoren huipun naisten kohtaamasta epätasa-arvosta tämän päivän maailmassa. Suomessa vierailleen Ranskan presidentti Emmanuel Macronin puoliso Brigitte Macronkin on ottanut osaa keskusteluun ja sanonut Elle-lehden haastattelussa: "Uskon, että 21.

vuosisadasta on tulossa naisten aika, aika, jolloin naiset saattavat löytää ulospääsyn nykyongelmista. Siinä perspektiivissä olen feministi, mutta miesten rinnalla, en heitä vastaan."

Tästä lehdestä voi lisäksi lukea ranskan kielen asemasta EU:ssa. Srylin hallituksen puheenjohtaja Heidi Heinonen teki gallupia EU-instituutioissa ja huomasi ranskan edelleen olevan EU:ssa tärkeä käytäväkieli. Liittokokouksen puheenjohtaja Risto Veltheim taas kirjoittaa siitä, miten Ranskan historian vaiheet näkyvät Ranskan roolissa nykymaailmassa.

Aurinkoista syksyä kaikille Suomi-Ranska -yhdistysten liiton jäsenille!

Kaisa Paavilainen pääsihteeri

Naisten oikeuksia ja kulttuuritapahtumia - Jeannette Bougrabin haastattelu

Ranskan instituutin Suomessa edellinen johtaja Jeannette Bougrab toimi nuorisoasiain ministerinä Sarkozyn hallituksessa vuosina 2010–2012. Bougrab tunnetaan Ranskassa sekularismin kannattajana, ihmisoikeusaktivistina ja feministinä. Hän on Ranskan korkeimman hallinto-oikeuden jäsen ja Ranskan entinen tasa-arvovaltuutettu. Jeannette Bougrab vastasi muutamaaan Fran-Su -lehden esittämään kysymykseen Ranskan Instituutin tiloissa Suomessa.

Tulitte kolme vuotta sitten Suomeen Ranskan kulttuuri-instituutin johtajaksi. Nyt kolmi-vuotiskausi on päättymässä. Mitä järjestämistänne tapahtumista pidätte suurimpina menestyksinä?

Erityisen ylpeä olen tapahtumista, joita järjestimme naisten oikeuksista, niiden myötä myös tapasin uskomattomia naisia ja miehiä. Esimerkiksi kansainvälisen naiseen kohdistuvan väkivallan lopettamisen päivänä järjestimme Eva Biaudet'n kanssa tilaisuuden, jonka avasi Tarja Halonen ja YK:n kansainvälisenä naistenpäivänä meillä oli myös seminaari. Lisäksi oli monia hienoja kulttuuritapahtumia, kuten elokuvaohjaaja Francois Ozonin ja sarjakuvapiirtäjä Riad Sattoufin vierailut.

Mitä ajattelette naisten asemasta Suomessa ja Ranskassa?

Euroopan maat ovat etuoikeutettu-

ja verrattuna muuhun maailmaan. Mutta minua hämmästyttää naisten ja miesten jatkuva palkkaepätasa-arvo niin Ranskassa kuin Suomessakin. Toinen hyvin kummallinen asia, josta ei tunnuta pääsevän eroon, on lähisuhdeväkivalta: sekä Ranska että Suomi ovat rikkaita korkean koulutustason maita, mutta silti niissä on paljon parisuhdeväkivaltaa. Euroopan unionin perusoikeusviraston teettämän tutkimuksen mukaan Suomi on yhä edelleen yksi kolmesta väkivaltaisimmista Euroopan maista naisille. Ranskassa myös ainakin poliittisissa piireissä miehet ottavat nuorempia naisia rakastajattariksi. Emmanuel Macron symboloi tässä ikäkysymyksessä muuta, sillä hänen vaimonsa on häntä vanhempi.

Mistä luulette näiden ongelmien johtuvan?

Nämä asiat ovat seurausta patriarkaalisesta kulttuurista. Miten muuten

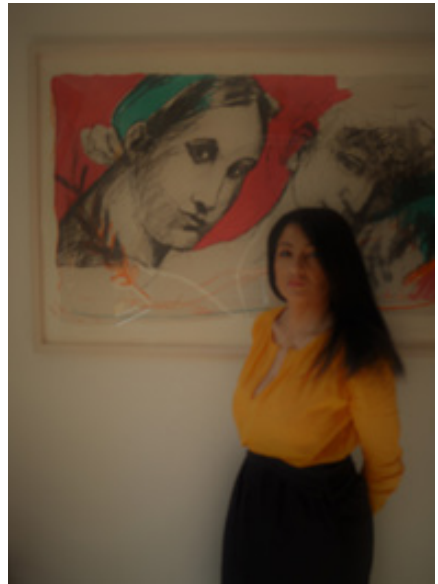
voidaan selittää, että Suomessa tytöt menestyvät erittäin hyvin koulussa matematiikassa, luonnontieteissä ja lukemisessa, mutta esimerkiksi nainen, joka on ammatiltaan lääkäri ja joutuu perheväkivallan uhriksi, häpeää sitä niin paljon, ettei puhu siitä. Euroopassa ei myöskään olla kovin solidaarisia esimerkiksi Iranin naisia kohtaan, kun he taistelevat diktatuuria vastaan ja haluavat poistaa huntu-pakon. Maailmassa ei valitettavasti ole naisten solidaarisuusliikettä. Suomessa olen kuitenkin tavannut poikkeuksellisen monia hienoja naisia, Suomen suurimpia rikkauksia taitavat olla suomalaiset naiset!

Mitä mieltä olette me too-kampanjasta?

Me too -kampanja ei tuo esille kuin jäävuoren huipun. Kampanjassa puhutaan seksuaalisesta häirinnästä, mutta unohdetaan naisiin kohdistuva väkivalta ja esimerkiksi palkkaerot, vaikka ongelmat pitäisi nähdä kokonaisuutena. Unohdetaan, että Iranissa nainen voi joutua pidätetyksi ja saada kaksi vuotta vankeutta, jos ei pidä huntu!

Miksi juuri naisten oikeudet? Milloin kiinnostuitte naisten oikeuksista?

Minulla on algerialaiset juuret, vaikka olen syntynyt Ranskassa, olen siis itse arabialais-islamilaisestä kulttuurista. Niin isoäitini kuin äitini joutuivat pakkoavioliittoon. Äitini joutui pakkoavioliittoon 13-vuotiaana. Naisilla ei ollut oikeutta käydä kou-

lua, joten on luonnollista, että nyt kun minä olen asemassa, jossa voin vaikuttaa, myös sen teen. Synnyin Ranskassa, olen voinut opiskella ja tehdä valintoja, kuten menenkö naimisiin vai en. Olisi huolestuttavaa, jos en pyrkisi vaikuttamaan.

Miten itse olette saanut voimaa luoda uran, joka teillä on?

Äitini oli todella merkittävä tekijä siinä. Hän kuoli noin kolme vuotta sitten. Hän ei voinut käydä koulua ja hän sanoi meille joka päivä, että olimme todella onnekkaita, että olimme saaneet syntyä Ranskassa ja että meidän piti menestyä koulussa.

Olisitteko voinut kuvitella nuorena opiskelijana, että teillä tulisi olemaan sellainen ura kuin teillä sittemmin on ollut? ▶

► Ajattelin, että minusta tulee asinanjaja, minusta tuli tuomari, olin oikeustieteen professorina yliopistossa, olin jäsenenä korkeimmassa hallinto-oikeudessa, olin ministeri. Kyllä minulla on mielenkiintoinen ura, olen onnistunut urallani tietyllä tavalla, mutta minulla on vielä monta näytön paikkaa edessä. Tämän lisäksi olen myös onnellinen äiti.

Millaista on olla julkisuuden henkilö Ranskassa? Kohtelevatko ranskalaiset ja suomalaiset mediat poliitikkoja samalla lailla?

Julkisuuden hinta on ollut minulle todella kova. Tulin Suomeen, sillä minun piti suojella itseäni ja toipua aiemmista tapahtumista (tammi-kuussa 2015 terroristit hyökkäsivät Pariisissa satiirilehti Charlie Hebdon toimitukseen ja ampuivat Jeannette Bougrabin miesystävän, lehden päätoimittaja Stéphane Charbonnier'n, joka tunnettiin taiteilijanimellä Charb). Suomessa olen saanut vähän "sisua". Suomessa ihmisiin ja heidän yksityiselämäänsä suhtaudutaan hyvin kunnioittavasti. Ranskassa taas Le Canard Enchaîné -lehti esimerkiksi on hyvin aggressiivinen media ja sosiaaliset mediat vain voimistavat median aggressiivisuutta. Helsingin Sanomat sitä vastoin on hyvin ihmisiä kunnioittava media.

Oletteko myös hyötynyt mediajulkisuudesta?

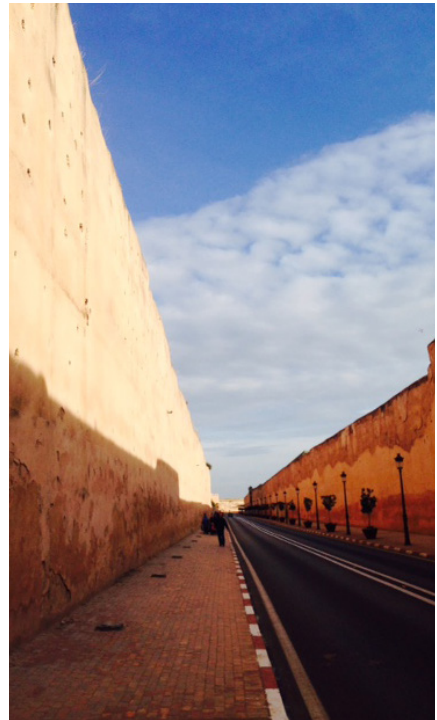
Julkisuudella on tietysti myös etuja, mutta kyseessä on kaksiteräinen miekka. Medioita tarvitaan asioiden edistämiseen ja ihmisiin vaikuttami-

seen, mutta se ei riitä. Ihailen enemmän kansalaisjärjestöjen, Punaisen Ristin, Amnesty Internationalin, Unicefin ja vastaavien tekemää työtä.

Mitä teette seuraavaksi?

Palaan Ranskan ylimpään hallinto-oikeuteen, sillä olen sen jäsen eli minusta tulee tuomari. Kirjoitan myös uutta kirjaa ja valmistelen dokumenttielokuvaa tyttöjen koulutuksesta, johon olen haastatellut Malalaa, Nobelin rauhanpalkinnon saajaa. Ja aion aloittaa toisen lapsen adoptioprosessin. ●

Teksti ja kuvat: Kaisa Paavilainen

Salongit kokosivat yhteen Ranskan ja Euroopan kerman

Eurooppalaisen keskustelukulttuurin, yleisen mielipiteen ja hyvän maun syntyhistoriassa ovat tärkeää osaa näytelleet Ranskassa ja Englannissa 1600-luvulla ja 1700-luvulla kasvaneet ja kukoistaneet kirjalliset piirit, nimittäin ranskalaiset salongit ja englantilaiset klubit, joissa eri yhteiskunnallisten säätyjen parhaimmisto saattoi kohdata toisensa. Niitten suurena erona oli se, että klassista ranskalaista salonkia aina johti nainen, kun taas englantilaiset klubit olivat – ja ovat vieläkin – varattuja vain miehille.

Suomessa on herrasmiesten klubeja monilla paikkakunnilla, kun taas ranskalaistyyppiset naisen johtamat salongit ovat olleet harvinaisempia. Esimerkkeinä tulevat lähinnä mieleen Maila Talvion nykyisessä Villa Kivessä ylläpitämä salonkielämä sekä Minna Canthin ja Elisabeth Järnefeltin vastaavanlainen toiminta Kuopiossa. Naisten johtamien salonkien kulttuurihistoriasta ei ole suomeksi paljoa myöskään kirjoitettu, mutta nyt on ilmestynyt nimellä *Salonkien aika* ranskalaisen Roger Picardin klassikko *Les salons littéraires et la société française 1610–1789*, jossa esitellään Ranskan kulttuurin suurten vuosisatojen kuuluisimmat kirjalliset salongit emäntin.

Ensimmäinen suuri salonkiemäntä, joka muodostui monien myöhemmin tulleiden esikuvaksi, oli markii-

sitar de Rambouillet (1588–1665), joka kokosi ympärilleen molempien sukupuolten johtavat kaunosielut ja kynäniekat pariisilaiseen kaupunkipalatsiinsa. Häntä ennenkin Pariisissa toki oli ollut kirjallisia piirejä, mutta miehet olivat enimmäkseen kokoontuneet omissa seuroissaan, naiset omissaan. Miesten ja naisten kutsuminen yhteisiin kirjallisiin pitoihin – joita nainen johti – oli sosiaalinen innovaatio, jota ulkomaalaiset ihmettelivät.

Picard kirjoittaa: ”Ranskassa tavanomaisissa hyvin kasvatettujen naisten ja miesten kokoontumisissa on nähtävä lähtökohta sille erinomaisen korkealle tasolle, jolle ranskalainen keskustelutaito kohosi kaikkine siitä johtuvine seurauksineen koskien yhtä hyvin maun ja tapojen muodostumista kuin kriittisen arvostelun kattavuutta ja vapautta. Seurustelu ▶

► pelkästään naisten kesken on nimittäin alituisessa vaarassa juuttua arvottomiin ja arkipäiväisiin aiheisiin kenenkään siihen osallistuvan uskaltamatta ehdottaa kunnianhimoisempia teemoja naurettavaksi joutumisen pelosta. Vain miesten välisestä keskustelusta taas tulee ennen pitkää ikävää, materialistista ja sävyltään karkeaa.”

Abbé Morellet puolestaan kuvasi naisten välttämättömyyttä seuraelämässä näin hauskaasti: ”Seuraelämä tarvitsee tätä ainesosaa, kuten kahvi tarvitsee sokeria. Tiedän toki, että on ihmisiä, jotka eivät pane sokeria kahviinsa, mutta en minä sen vuoksi arvosta heitä enempää.”

Picard käy mukaansatempaavasti läpi Ranskan historian kaikki kuu-luisat salonkiemännät alkaen kielen ja tyylin vaalimiseen keskittyneistä barokin ns. presiööseistä salongeista filosofiaan ja politiikkaan enemmän suuntautuneisiin valistusajan salonkeihin saakka. Madame de Rambouillet'n lisäksi kirjan tärkeimpiä hahmoja ovat muun muassa Made-moiselle de Scudéry (1607–1701), Julie d'Angennes (1607–1671), Ninon de Lenclos (1620–1705), Madame de Sévigné (1626–1696), Madame de La Fayette (1634–1693), Madame de Maintenon (1635–1719), Mai-nen herttuatar Louise Bénédicte de Bourbon (1676–1753), Madame de Tencin (1682–1749), Madame du Deffand (1697–1780), Madame Geoffrin (1699–1777), Madame Helvétius (1722–1800), Louise d'Épinay (1726–1783), Julie de Lespinasse (1732–1776) ja Madame Necker

→
Anne-Catherine de Ligniville, rouva Helvétius (1722-1800), lempinimeltään "Minette", oli valistusajan vaikutusvaltaisia salonkiemäntiä. Louis Michel van Loon öljyvärimaalauksessa, kirjan kuvitusta.

(1739–1794). Esitys päättyy Ranskan suureen vallankumoukseen, joten Madame Neckerin loistava tytär Madame de Staël (1766–1817) jää pääosin kirjan ulkopuolelle, mutta hänestä on suomeksi olemassa myös J. Christopher Heroldin mainio elämäkertateos *Aikakautensa valtiatar* (suom. Eila Pennanen 1959).

Salonkiemännät olivat melkoisia kulttuurielämän valtiattaria, joiden luokse kokoontuivat paitsi kirjailijat ja filosofit myös tiedemiehet, taiteilijat, valtiolliset vaikuttajat sekä nouseva sivistysporvaristo keskustelemaan aikakauden vakavimmista kysymyksistä, galanteriaa, gastronomiaa ja huvituksia silti unohtamatta. Vallankumouksen jälkeen, porvariston noustua uudeksi johtavaksi yhteiskuntaluokaksi, ylhäiset naiset palautettiin kotipiiriin ja ”hellan ääreen”, eikä salonkikulttuuri enää koskaan palannut entiseen loistoonsa.

Kulta-aikanaan Pariisin salongit vetivät puoleensa koko Euroopan eliitin. Yksi suomalainenkin loisti mukana: Pernajan Malminkartanon poika kreivi Gustav Philip Creutz (1731–1785), etevä runoilija, joka toimi Kustaa III:n lähettiläänä Pariisissa. ►

► Aikakauden muotisäveltäjä Grétry omisti hänelle oopperansa Le Huron, jonka libreton laati Voltairen idean pohjalta Marmontel.

Salonkien ajan suomennostyön aloitti jo kauan sitten kuopiolainen sähköalan insinööri ja Kuopion suomalais-ranskalaisen yhdistyksen aktiivinen jäsen Juhani Sarkava (1920–2004), mutta se jäi häneltä keskeneräiseksi. Työn saattoi loppuun sivistyshistorian dosentti Osmo Pekonen. Picardin vuonna 1943 ilmestynyt alkuteos sisältää aika paljon myös runoja, joiden suomennokset ovat Pekosen käsialaa. Tässä näytteenä Vincent Voituren (1597–1648) hilpeä kevätlaulu runotervehdyksenä vuosisatain takaa:

*Les demoiselles de ce temps
Ont, depuis peu, beaucoup d'amants,
On dit qu'il n'en manque à personne:
L'année est bonne.*

*Nous avons vu, les ans passés,
Que les galants étaient glacés,
Mais, maintenant, tout en foisonne:
L'année est bonne.*

*Le temps n'est pas bien loin encor
Qu'ils se vendaient au poids de l'or,
Et, pour le présent, on les donne:
L'année est bonne.*

*Le soleil, de nous rapproché,
Rend le monde plus échauffé*

*L'amour règne, le sang bouillonne,
L'année est bonne.*

Neitokainen meidän ajan
aina löytää rakastajan,
lemmen valta enentyvä –
vuosi on hyvä.

Viime vuotten viimasäässä
lemmenleikit oli jäässä,
nyt on ilma lämmentyvä –
vuosi on hyvä.

Kultaa piti maksaa ennen
lemmen töihin tullen menen,
nyt on hinta pienentyvä –
vuosi on hyvä.

Aurinko käy lähemmäksi,
nuorison saa kiihkeäksi,
veren syke syventyvä –
vuosi on hyvä. ●

Osmo Pekonen

Esitelty teos: Roger Picard: Salonkien aika. Suom. Osmo Pekonen ja Juhani Sarkava. Helsinki: Art House, 424 sivua.

*Kirja tilattavissa verkkokaupasta:
https://kauppa.tietosanoma.fi/epages/tietosanoma.sf/fi_FI/?ObjectID=326845&ViewAction=FacetedSearchProducts&SearchString=salonkien+aika*

Bieiris ja Maria, naisrakkautta keskiajalla

Etelä-Ranskassa eli Oksitaniassa kukoisti 1100- ja 1200-luvuilla trubaduurien oksitaaninkielinen laulettu aatelinen rakkauslyriikka. Tuolla alueella kataarit saivat harjoittaa uskontoaan, ja naistenkin asema oli itsenäisempi kuin ranskankielisessä vahvemmin katolisessa pohjoisessa. Mutta naistrubaduuriin toiselle naiselle omistama rakkausruno, josta tässä jutussa kerrotaan, on silti ainutlaatuinen.

Tärkein trubaduuriyliiikan ilmentymä oli rakkausruno, jonka useimmiten alemmasta aatelista lähtöisin oleva mies omisti naimisissa olevalle ylhäiselle aatelistaiselle. Kaikki trubaduurit eivät kuitenkaan olleet miehiä, vaan parikymmentä trubaduuriyliiikkaa laatinutta naistakin tunnetaan. Heidän runojaan eri editioissa on noin kahdestakymmenestä yli neljäkymmeneen. Näin suuret eroavaisuudet arvioissa naistrubaduuriin runojen määrästä johtuvat siitä, että aina ei voida osoittaa varmasti, onko (käsikirjoituksessa) säilyneen runon laatija ollut nainen.

Oksitaaninkieliset naistrubaduurit, joista käytetään feminiinimuotoa *trobairitz* maskuliinin *trobador* vastineena, ovat erittäin merkittävä joukko Euroopan historian lukuisten miesrunoilijoiden rinnalla. He kaikki lienevät olleet aatelisia, vaikka heidän miespuoliset vastineensa saattoivat olla alhaistakin syntyperää.

Lempi kuului myös *trobairitz*-runojen keskeisiin teemoihin.

Bieiris de Romans

Eräs naistrubaduureista oli nimeltään Na Bieiris de Romans. Bieirisiltä on säilynyt vain yksi ainoa runo. *Trobairitz* itse ja hänen elämänsä on jäänyt hämärän peittoon. "Na" hänen nimensä yhteydessä viittaa kuitenkin ylhäiseen naiseen. Hän lienee elänyt 1200-luvun alkupuolella ja hänen kotiseutunsa voisi olla paikka nimeltään Romans, mutta nämäkin asiat jäävät arvailujen varaan. Nimi "Bieiris" vastanee ranskassa nimeä "Béatrice". Keski-ikäisten tekstien ortografia on hyvin vaihtelevaa, vanhoissa käsikirjoituksissa on aina omat tulkinnalliset ongelmansa. Bieiris on joskus editoitu muotoon *Bieiris*.

Bieiris de Romansilta on säilynyt varsin tavanomainen *cansó*, rakkausruno, jossa tunteiden kohdetta yliste- ▶

► tään jumaloivaan sävyyn. Mutta Bieirisin nostaa esiin *trobairitzien* joukosta se, että hänen palvontansa kohde on toinen nainen. Nainen on nimeltään Na Maria, muuta emme voi hänestä tietää kuin sen, että hänkin oli ylhäinen nainen.

Tulkinnallisia erimielisyyksiä

Lesbolainen teema keskiaikaisessa lyriikassa on harvinaisen, mutta toisaalta pitää muistaa, että meille säilynyt aineisto edustaa vain pientä osaa siitä, mitä on ollut olemassa; tämä pätee varsin usein historiallisiin lähteisiin. Emme esimerkiksi tiedä kuinka paljon ja millaisia runoja kaikkiaan laulettiin (ja kirjoitettiinko kaikki muistiin). Emme myöskään tiedä, mitä kaikkea on tuhoutunut katolisen kirkon ja inkvisition käsissä.

Naistrubaduurin tunteiden kohde saattoi olla myös toinen nainen. John Melhuish Strudwickin maalaus "When Apples Were Golden and Songs Were Sweet but Summer Had Passed Away".

Kaikille Bieirisin runon naisrakkaus ei tietenkään ole sopinut. Aivan samoin kuten erään länsimaisen lyriikan suurimmista nimistä, kreikkalaisen Sapfon (600 eaa.), runojen lesbolainen teema on pyritty kieltämään, myös Bieirisin rakkaus naiseen on haluttu kiistää. (Omasta mielestäni Sapfon säkeet eivät ainakaan jätä arvailujen varaa.) Jotkut ovat nimittäin sillä kannalla, että runossa olisi kyse vain kahden ylhäissyntyisen naisen välisestä kunnioittavasta kielenkäytöstä. Lisäksi on haluttu kuvitella, että Bieiris-nimen taakse kätkeytyisi mies; väite on perusteltu käänteisesti sillä, että miestrubaduurit käyttivät rakastamistaan naisista varsin usein maskuliinisia peitenimiä. Voimme kuitenkin olla riittävän varmoja siitä, että Bieiris oli nainen. Miksemme siis lisäksi vielä yhtä hypoteesia edellä esitettyjen joukkoon. Jospa Bieirisin sulkakynä piirsikin säkeet pergamentille jonkun miehen toimeksiannosta? Miehen, jonka kyvyt eivät riittäneet Marian valloittamiseen?

On myös yritetty uskotella, että runon Marialla olisi kristillinen merkitys – kuinkas muuten – mutta tämä selitys ainakaan ei vakuuta. Runon trubaduurirakkaudelle tyypillinen eroottinen sävy tekee väitteestä vähintäänkin erikoisen.

Runon suomennoksesta

Bieiris de Romansin runo on alla siinä muodossa, jossa se on Pierre Bécin teoksessa *Chants d'amour des femmes-troubadours* (1995, Éditions Stock). Runoa seuraa suomennokseni, jossa olen pyrkinyt ymmärret-

tävyyteen, mutta trubaduurien kieli ei välttämättä käänny helposti nyky-suomelle. Esimerkiksi "jò" on erittäin kompleksinen käsite, sen suomentaminen "iloksi", kuten olen tehnyt, vastaa alkuperäismerkitystä yhtä huonosti kuin käännökset ranskaksi "joie" tai englanniksi "joy". Näin termi kuitenkin yleensä käännetään, paremman puutteessa. "Jò" viittaa trubaduurirakkaudessa tunteisiin erittäin monisävyisesti. Aatelisnaista tarkoittavan termin "Na" olen suomentanut "ylhäiseksi"; termin taustalla on latinan "emäntää" tai "valtiatarta" tarkoittava "domina", joka siis on kulunut melkoisesti käytössä. "Bèla dòmna" on "kaunis nainen", mutta viittaa epäilemättä myös Na Marian asemaan – mutta suomenosta "rouva" en pitäisi onnistuneena. Trubaduurirunouden keskeinen termi "*fin' amors*" on suomennoksessani "aito rakkaus". Jos runo sitenkin kuvaisi miehen tunteita, kääntyisi "*òm*" luontevasti "mieheksi" (*òm* vastaa ranskan *on*-pronominia, keskiajan kielessä alkuperäinen merkitys "mies" on mahdollinen); ts. "mitä mies naisessa voi toivoa..." Kannattaa muuten huomata miten Bieiris tuo esille oman sydämensä vilpittömyyden vastakohtana mahdollisen koskiskelijan (käännös "rakastaja" kävisi myös) vilpillisyydelle.

Na Maria, prètz e fina valors...

Monet kysymykset Bieirisistä ja hänen Mariastaan jäävät siis vastaustaan vaille. Siksi voimme antaa mielikuvituksen lentää. Trubaduurit, olivat he sitten naisia tai miehiä, eivät olleet kierteleviä soittoniekkoja. ▶

► He yleensä uskoivat teostensa esittämisen siihen erikoistuneiden artistien eli jonglöörien tehtäväksi, eivät kuitenkaan aina. (Jonglöörien toimenkuva ei keskiajalla nimittäin ollut aivan sama kuin nykyään.) Kuvitelkaamme, miten takkatuli räiskyy jossain syrjäisessä linnassa Oksitaniassa. On tietenkin toukokuu, trubaduurilyriikkaa inspiroiva kuukausi *par excellence*. Bieiris laulaa runoan Marialle – sillä välin, kun miehet ovat poistuneet ristiretkelle merten taa. Ja runo alkaa:

*Na Maria, prètz e fina valors,
E'l jòi e'l sen e la fina beutatz,
E l'aculhir e'l prètz e las onors,
E'l gent parlar e l'avinent solatz,
E la dous cara, la gaia cuendaça,
E'l dous esgart e l'amorós semblan,
Que son en vos, don non avètz
egança,
Me fan traire vas vos ses còr truan.*

*Per çò vos prèc, si'us platz, que Fin'
Amors
E gauziment et dous umilitatz
Me puòsca far ab vos tant de secors
Que mi donetz, bèla Dòmna, si'us
platz,
Çò dont plus ai d'aver jòi esperança ;
Car en vos ai mon còr e mon talan
E per vos ai tot çò qu'ai d'alegrança,
E per vos vauc mantas vetz sospiran.*

*E car beutatz e valors vos enança
Sobre totas, qu'una no'us es denan,*

*Vos prèc, si'us platz, per çò que'us
es onrança,
Que non ametz entendidor truan.*

*Bèla dòmna, cui Prètz e Jòis enança,
E gent parlar, a vos mas coblas man,
Car en vos es gaess' e alegrança
Et tot lo ben qu'òm en dòmna de-
man.*

Ylhäinen Maria, jalo ja kallisarvoinen;
Ilo, henkevyys ja täydellinen kau-
neus,
Seurallisuus, jalous ja kunnia,
Suloiset sanat ja hienostunut seura,
Viehkeät kasvot ja ihastuttava käy-
tös,
Viehättävä katse ja hurmaava ole-
mus;
Tämä kaikki on Teissä vailla vertaa,
Ja vetää minut puoleenne vilpittö-
min sydämin.

Sen vuoksi rukoilen Teitä; sallikaa
Aidon Rakkauden, onnen ja suloisen
nöyryyden
Auttaa minua saamaan Teiltä sen,
– Kaunis Nainen, olkaa niin hyvä! –
Jonka toivoisin minulle eniten onnea
tuottavan.
Sillä Teissä on sydämeni ja haluni,
Teiltä saan kaiken mistä riemuitsen,
Teidän takianne kuljen niin usein
huokailen.

Koska kauneutemme ja arvokkuutemme korottavat Teidät
Kaikkien naisten yläpuolelle, yksikään ei ole vertaisenne,
Sallikaa minun rukoilla Teitä, se on Teille kunniaksi,
Älkää suoko rakkauttanne vilpilliselle kosiskelijalle.

Kaunis Nainen, jonka jalous ja ilo ylentävät,
Sekä ihanat sanat; Teille omistan

nämä säkeeni,
Sillä Teissä ovat ilon aiheeni ja onneni,
Ja kaikki se hyvä, josta naisessa voi haaveilla. ●

Jari Nummi

FM
Tutkija
Helsingin yliopisto

Kirjoittaja valmistelee väitöskirjaa aiheenaan keskiaikainen lyriikka.

Pepper, le robot et la salle d'opération

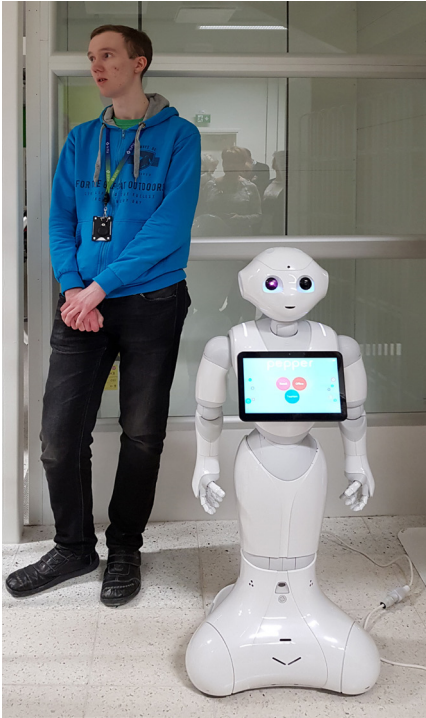
Lors de l'assemblée générale du Cercle français de Pori début mars, les quelques 40 adhérents de l'association ont eu l'occasion de visiter le nouveau campus de l'université des sciences appliquée de Satakunta (Satakunnan ammattikorkeakoulu, SAMK) installé à deux pas du centre-ville de Pori.

Le campus de Pori forme les étudiants dans les domaines de l'économie, du tourisme, de la santé, des métiers sociaux ainsi que techniques. L'université située à Pori décerne chaque année à peu près 600 diplômés. Après deux ans de construction, les nouveaux locaux ont ouvert leurs portes en 2017 aux plus de 4000 étudiants qu'accueille l'établissement. L'université est aussi localisée dans les villes aux alentours, à Rauma et à Huittinen pour

en nommer quelques-unes.

Une visite intéressante sur le nouveau campus

Le guide de la visite a commencé la visite par l'immense hall principal exposant des suspensions et accueillant une cafétéria. Le guide a expliqué que les étudiants avaient été consultés lors de l'aménagement des locaux afin de répondre au mieux à leurs besoins. Le grand ▶

↑ *Pepper, le robot franco-japonais présenté par un étudiant de l'université, Santeri Saari. Photo: Lauri Aaltonen.*

► public a été aussi pris en compte dans l'aménagement des lieux. Par exemple la bibliothèque du campus est accessible à tous.

La visite a continué dans la grande salle de sport mise à la disposition des étudiants ainsi que grand public qui peut par exemple organiser une fête d'anniversaire pour enfants sur le campus à l'aide de l'association des étudiants. Ensuite les adhérents

ont fait connaissance des locaux de robotique et surtout avec Pepper, un robot humanoïde développé par une firme franco-japonaise. Les adhérents ont pu communiquer avec lui en français !

Ensuite la visite s'est terminée par la visite d'une salle d'opération ainsi que d'une chambre d'hôpital où les étudiants apprenant le métier d'infirmier et infirmière passent leurs examens pratiques. Les pièces étaient très réalistes ainsi que les poupées installées dans les lits. Le nouveau campus de Pori est très lumineux et donnerait (presque) envie à tous de reprendre les études dans ces jolis locaux !

La robotique : une filière d'avenir

Le secteur de la robotique est un secteur en pleine croissance et SAMK entend bien répondre à cette demande grandissante. En avril 2018, SAMK a annoncé la collaboration avec la chaîne de supermarchés de Satakunta (Satakunnan Osuuskauppa) où l'université va développer à l'aide des étudiants des robots pour accueillir les clients dans les magasins d'alimentation et les banques. Le but de l'université est de promouvoir le savoir-faire en robotique de l'université ainsi que d'étudier le comportement des clients avec les robots à leur service. En juillet 2018, un nouveau campus de robotique s'ouvrira à Pori, nommé AI & ROBOTICS qui offrira une formation à laquelle SAMK participera aussi en plus de contributions internationales venant de Chine et d'Inde.

Le nouveau bureau du Cercle pour l'année 2018

La visite terminée les adhérents se sont réunis pour l'assemblée générale du Cercle et élire le nouveau bureau pour l'année 2018. La nouvelle présidente élue Tiina Ratsula-Hällström a remercié la précédente présidente Arja Gustafsson pour son enthousiasme d'avoir organisé les événements du Cercle pendant ces dernières années. Tiina est membre du bureau depuis plusieurs années et aussi Consule honoraire de France de la région de Pori depuis 2004. Le reste du bureau est composé de Paul Smeekes (vice-président), d'Oili Leivo (trésorière), de Raimo Suominen, de Juhani Honkanen, de Jonna Ristolainen et d'Auli Aaltonen (secrétaire) ainsi que des suppléantes

Ulla Randell et Sophie Haapalehto.

Sophie Haapalehto

franco-finlandaise ayant vécu à Helsinki, à Paris et adhérente du Cercle français de Pori depuis 2017

Les adhérents du Cercle français de Pori attendent que la visite du nouveau campus de SAMK commence. Photo: Lauri Aaltonen.

Hämeenlinnassa nautitaan yhdessä kokattuja herkkuja

- Ketkä haluavat tehdä alkukeiton? Onko vapaaehtoisia tattirisoton valmistajia? Entä ketkä ovat jälkiruokavastavaat, hyselee lehtori Riitta Grönqvist esiliinoin hin sonnustautuneelta joukolta Hämeenlinnan lyseon opetuskeittiössä maaliskuisena iltana.

Lehtorin ohjattavina ei tällä kertaa ole Koulutuskeskus Tavastian kokkiopiskelijoita, vaan ryhmä Hämeenlinnan suomalais-ranskalaisen yhdistyksen jäseniä innokkaina yhteisvoimin valmistamaan ja lopuksi yhdessä nauttimaan ranskalaisen keittiön herkkuja.

Keväinen kokkausilta on yhdistyksessä jo varsin vakiintunut suosittu

toimintamuoto. 28.3. 2018 asialla oli tiin jo neljännen kerran Riitta Grönqvistin johdolla, ihan ensimmäisen kerran yhdessä kokattiin useita vuosia sitten Jarmo Kehusmaan kanssa liittyen ranskalaisten hoviherkkujen esittelyyn.

Illan menu on tällä kertaa seuraavanlainen: alkuruuat parsaa ja hollandaiskastiketta, palsternakkakeittoa

→
Pariskunta Vesa ja Jaana Timonen värikkäissä essuissaan. Kuva: Sinikka Ritoranta.

ja omenakompottia, pääruokana paahdettua ankkaa ja appelsiinikastiketta, tattirisottoa, rakuunaporkkanoita ja ruusukaalia. Jälkiruuksi taiteillaan pikkuvuoissa savariineja mascarponemoussen ja marinoitujen marjojen kera. Juomina vesi tai viini ruokalajin ja ruokailijan maun mukaan.

Pitkän ostoslistan mukaisesta kaupassa käynnistä ja viinien valinnasta ynnä muista ennakkovalmisteluista hallitus sopii alkuvuoden kokouksessaan, jäsenistölle tiedotetaan asiasta hyvissä ajoin. Ilmoittautajat pääsevät mukaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Ryhmän sopiva koko on parikymmentä kokkaajaa.

Keittiötilaksi on saatu kohtuukorvauksin yhdistyksen puheenjohtajan, erityisopettaja Riitta Takkula-Ollilan "suhteilla" en- ▶

←
Vasemmalla: Savariineja mascarponemoussen ja marinoitujen marjojen kera. Oikealla: Pääkokki Riitta Grönqvist opastaa, kauhun varressa Markku Hiedanpää. Kuva: Sinikka Ritoranta.

► simmäisillä kerroilla Keskuskoulun opetuskeittiö, nyt olimme Lyseon tiloissa. Riitta Grönqvist lupautui kokkausiltojen "päälliköksi" yhdistyksen sihteerin, samassa oppilaitoksessa työskentelevän lehtori Marja Peltoniemen kautta ja sanoo viihtyneensä erittäin hyvin ranskalaishenkisten kokkailun harrastajien seurassa.

- Nämä kokkausillat ovat olleet oikein mukavia. Tämä ranskan harrastajien joukko on ihanan omatoiminen aikuisryhmä. Kaikki tarttuvat työhön reippaasti ja rohkeasti. Neuvoja osataan kysyä ja kuunnella, Riitta Grönqvist kiittää.

Ruokalajien valmistus saa liesien ääressä ahertavien harrastajakokien posket aika ajoin punottamaan

ja hien pintaan. Lopuksi kuitenkin koittaa aina se odotettu hetki, kun päästään nauttimaan työn tuloksista yhteisen ruokapöydän ääreen. Bon appetit!

Hämeenlinnan suomalais-ranskalaisen yhdistyksen muusta toiminnasta ja ajankohtaisista tapahtumista löytyy tietoa yhdistyksen blogista, jota ansiokkaasti ylläpitää hallituksen jäsenen Pirjo Keskinen-Vento osoitteessa <http://www.hmlranskasuomiyhdistys.blogspot.com/>. ♦

Tuula Heinänen

LYON

Tervetuloa syksyn Club Lyon -tilaisuuksiin Ravintola Lyoniin!

Puheenjohtajalta: Mikä on ranskan kielen asema Euroopan unionissa?

Olen mukana Keskuskauppakamarin järjestämässä koulutuksessa Yhteiskuntaohjelma johtajille. Osana ohjelmaa vierailimme viime huhtikuussa useassa EU-instituutiossa Brysselissä: Euroopan komissiossa, Euroopan parlamentissa sekä Talous- ja sosiaalikomiteassa. Ohjelman tavoitteena on ymmärtää paremmin eurooppalaisen päätöksenteon mekanismeja ja miten niihin voi - ja pitää - vaikuttaa.

Keskuskauppakamarin uuden toimitusjohtajan Juho Romakaniemen alustamana lähdimme matkaan. Paikan päällä tapasimme kahden päivän ajan eturivin asiantuntijoita ja johtajia, kotimaisia virkamiehiä ja yritysten edustajia. Opimme kuinka EU-direktiivit ja -asetukset ovat monen kompromissin summa, ja lobbaus on olennainen osa päätöksentekoprosessia. Ilman sitä demokratiakaan ei toteudu rakennetun järjestelmän mukaisesti. Kun jokainen sidosryhmä - edusti se sitten yritysmaailmaa tai kansalaisyhteiskuntaa - tuo äänensä esille, löytävät poliitikotkin helpommin kultaisen keskitien, jolloin direktiivien implementointikin jäsenmaissa on helpompaa.

Brysselissä mieleeni palautui Suomen ensimmäinen EU:n puheenjohtajakausi vuoden 1999 toisella puoliskolla. Aloittaessani syksyllä 1998 Ranskan kulttuurikeskuksen (nyk. Ranskan insituutti Suomessa) tie-

dottajana näin kuinka Suomi valmistautui kauteen: ranskan kieltä opiskeltiin ja petrattiin ahkeraan kaikissa virastoissa ja instituutioissa. Nyt kaksikymmentä vuotta myöhemmin Suomi valmistautuu kolmanteen puheenjohtajakauteensa, joka alkaa kesällä 2019.

Näin EU:n ytimessä ollessani en voinut olla käyttämättä tilaisuutta hyväkseni, joten tein pienen gallupin kysyen tapaamiltamme puhujilta käyttävätkö he ranskan kieltä työssään ja millaisena he näkevät ranskan kielen aseman EU:ssa. Haastattelumistani vajaan tusinasta henkilöstä noin puolet osasi itse ranskaa. Epävirallinen gallupini vahvisti sen, mistä olemme voineet lukea kotimaisissa lehdissä. EU:n laajentumisen myötä ranskan kielen entinen valta-asema on murentunut.

Olemme täällä Suomessakin voineet huomata, että myös ranskalaisen globaalien yritysten pääkieli on ▶

► englantia. Sama "englannistuminen" näkyy myös EU:ssa. Ja onhan tuo koettu Ranskan instituutissakin Suomessa. Brysselissä tapaamamme asiantuntijat ja johtajat eivät nähneet Brexitin varsinaisesti edistävän saksan ja ranskan kielten asemaa. Syy siihen löytyy vuonna 2004 EU:n liittyneistä valtioista: Itä-Euroopan maissa ei ole perinteitä varsinkaan ranskan kielen opetuksesta.

Mutta kuten ennenkin, vastauksista kävi ilmi, että ranska on edelleen tärkeä käytäväkieli.

Yllättäen ranskan merkityksen työkielenä nosti spontaanisti esiin Nokian EU-toimiston johtaja, saksalainen

Leo Baumann. Hänen näkemyksensä oli sama kuin oman ruotsinkielien opettajani Raija Lehdon opetus meille A-ruotsia opiskeleville aikanaan oli: "jos osaat keskustelukumppanin äidinkieltä, käytä ensisijaisesti sitä". Ja Baumannin kokemuksen mukaan Etelä-Euroopan maiden edustajien kanssa joskus ranska saattaa olla ainoa yhteinen kieli. Muidenkin ranskaa osaavien haastateltujen vastauksista saattoi rivien välistä lukea kuinka laaja kielitaito on avain kulttuuritekijöiden ymmärtämiseen.

Kannattaako siis ranskan kielen lukeminen vielä koulussa? Mielestäni kyllä. Vaikka EU:ssa sen asema on

kaventunut, sitä tärkeämpi erottautumistekijä se voi olla esimerkiksi työnhaussa. Ja ranskan merkitys yhtenä monen muun kansainvälisen instituution virallisena kielenä säilyy. Uskallan siksi kannustaa meitä kaikkia ponnistelemaan edelleen ranskan kielen eteen niin liiton jäsenyhdistyksissä kuin työelämässämme – ja tietenkin matkustaessamme! ●

Keskuskauppakamarin ohjelmasta voi lukea lisää:
<https://kauppakamari.fi/?s=yhteiskuntaohjelma+johtajille>

Lisää ajatuksiani ranskan kielen hyödyllisyydestä:
<https://fi.ambafrance.org/Ces-finlandais-es-qui-aiment-la-France>

Heidi Heinonen
Suomi-Ranska -yhdistysten
liiton hallituksen puheenjohtaja

Ranskan rooli maailmassa – historian käänteitä ja Macronin aikaa

Entinen suurlähettiläs, Sryl:in liittokokouksen puheenjohtaja Risto Veltheim loi Club Lyonissa katsauksen Ranskan rooliin maailmassa ja erityisesti tämän päivän EU:ssa, jossa valmistaudutaan Brexitin jälkeiseen aikaan. Miten Ranskan historian vaiheet näkyvät edelleen Ranskan roolissa nykymaailmassa?

Ranskan suurvalta-aika alkoi 1600-luvulla, jolloin vasta yhtenäisyytensä saavuttaneen maan valtiollinen valta keskitettiin tehokkaasti kuninkaan ja hänen uskottujen neuvonantajiansa käsiin. Vallitsevaksi taloussuuntaukseksi tuli Ludvig XIV:n valtiovarainministerin Jean-Baptiste Colbertin mukaan colbertismi, jossa valtion taholta tiukasti ohjattiin maan elinkeino- ja yhteis-

kuntaelämän kehitystä. Colbertismi erosi naapurimaiden politiikoista.

Usko valtion vahvaan rooliin on jatkunut Ranskassa näihin päiviin saakka, vaikka monissa muissa Euroopan maissa alettiin suosia Adam Smithin kehittämää elinkeinoelämän vapauden ja vapaiden markkinoiden mallia. Tämä jakautuminen näkyy yhä myös EU:n sisällä talouspoliittisessa ▶

► debatissa. Halu päästä ”manner-eurooppalaisesta” sääntelystä vapaaksi oli yksi syy brittien päätökseen lähteä EU:sta.

Valistusfilosofit vastustivat itsevaltiutta

1700-luvulla Ranskan itsevaltiuden aika tuotti myös itsevaltiuden kärkevimmat vastustajat, valistusfilosofit, joiden henkinen perintö on vahvasti mukana nykypäivässäkkin. Onhan EU katsonut velvollisuudekseen muistuttaa aivan näinä päivinä eräitä jäsenvaltioitaan vallan kolmijaon opis-

↓
*Risto Veltheim loi maaliskuun Club Lyonissa kat-
sauksen Ranskan rooliin
maailmassa.*

ta, jonka ranskalainen Montesquieu aikanaan loi oikeusvaltion perustaksi.

Vallankumous ja Napoleonin valtakausi on jäänyt Ranskan historiaan kunniakkaana, mutta osin ristiriitaisena aikana. Vallankumouksen poliittinen oikeutus, rohkeat uudet ajatukset ja bonapartismi saavuttivat laajalti suosiota muuallakin Euroopassa ja olivat esikuvana monille tapahtumille 1800-luvun aikana. Silti Eurooppa huokaisi helpotuksesta, kun Napoleon kukistui ja siirrettiin pois rauhaa häiritsemästä.

Vuonna 1870 Ranska hävisi sodan Preussille ja perusti jälleen tasaval-
lan, joka oli vielä outo hallitusmuoto keisarien ja kuninkaiden tiukasti hallitsemassa Euroopassa. 1800-luvun loppua kohti vapaamielisestä

Ranskasta muodostui henkinen koti kaikkialta Euroopasta tuleville taiteilijoille ja kirjailijoille - ja samalla uusille aatteille. Laaja joukko myös syntymässä olevan Suomen taideväkeä kävi tuolloin Pariisissa opiskele-massa ja saamassa vaikutteita.

Toisessa maailmansodassa Ranska hävisi sodan, mutta nousi rauhan-teossa yhdeksi voittajista kenraali de Gaullen ansiosta. Hän pelasti maansa katastrofilta vielä toisenkin kerran tehdessään v. 1962 lopun Algerian sodasta ja uudistaessaan maan poliittiset instituutiot, uuden mutta järjestyksessä viidennen tasavallan tarpeiden mukaisesti.

Ranskan tien näyttäjän rooli jatkuu

Ranskan historiallinen perintö tuntuu ja näkyy kaikkialla, sekä Rans-

Tilaisuus keräsi paljon kuulijoita.

kassa että muualla. Ranska on tottunut olemaan esikuvana, eivätkä sen johtajat pelkää tien näyttäjän roolia tänä päivänäkään. On sanottu, että Ranskan poliittinen ajattelu on aina suurvallan ajattelua - ei pienen maan, jolle tärkeintä on lähinnä sopeutuminen ja pärjääminen maailmassa.

Ranskan uuden presidentin Emmanuel Macronin hieman yllättävä valinta Ranskan presidentinvaaeleissa toukokuussa 2017 johtui monista sattumista ja ennen kaikkea perinteisten valtapuolueiden, sosialisti- ja tasavaltalaispuolueen, täydellisestä epäonnistumisesta ehdokasvalinnoissaan. Macronin omaa ansiota oli, ►

► että hän uusine ajatuksineen nousi vanhojen puolueiden yläpuolelle ja näki perinteisen vasemmisto-oi-keistojaan olevan sekä vahingollista että aikansa elänyttä. Perinteisten valtuutettujen vastainen liikehdintä on yleistä muuallakin, vaikka sitä usein pyritäänkin leimaamaan ”populismiksi”.

Macron täyttää EU:n johtajuusvajetta

Macron on jo ottanut selvästi johtavan rooli EU:n kehittämisessä, täyttäen sitä johtajuusvajetta, mikä Unionissa on. Sekä brittien eroaminen että Saksan hajanainen sisäpolitiikka ovat vahvistaneet tätä asemaa. Saksa on toki edelleen EU:n vahvin talous, mutta aloitteet EU:n uudistamisesta ja vahvistamisesta tulevat Ranskasta.

Globaaleissa haasteissa Macron tarttui heti mm. ilmastokysymykseen, kun Trump oli ilmoittanut Yhdysvaltojen eroavan siitä. Yhdysvaltojen nähdään laajemmaltikin olevan menettämässä paikkaansa lännen arvojohtajana, eikä Pariisissa kaihdeta tämän roolin ottamista, jos sitä nyt

näin tarjotaan!

Erimielisyyksistä huolimatta Macron on säilyttänyt hyvät puhevälit sekä presidentti Putiniin että Trumpiin. Molemmat ovat jo tehneet näyttävän vierailun Pariisiin Macronin kaudella. Ero on merkittävä vaikkapa verrattuna Iso-Britanniaan, jonka sekä transatlanttiset että Venäjä-suhteet ovat tällä hetkellä jäätäviä.

Ranskan rooli maailmassa, ja etenkin EU:ssa on siten varsin vaikuttava ja voimme hyvällä syyllä olettaa, että se on edelleen vahvistumassa. ●

Risto Veltheim

Sryl:n liittokokouksen puheenjohtaja, Ranskan hallintokoulun (ENA) käynyt ja Suomen Pariisiin suurlähetystön lähetystöneuvoksena työskennellyt entinen ulkoasiainministeriön virkamies Risto Veltheim seuraa edelleen tiiviisti Ranskan ja EU:n tapahtumia. Suurlähettiläsvuodet mm. ranskankielisessä Pohjois-Afrikassa syventävät kuvaa Ranskan roolista myös Euroopan rajojen ulkopuolella.

Näyttelijä Marika Sampio-Utriainen esittää monologin

”RAKKAUDESTA TAITEILIJAAAN - VIRGINIE”

Monologi on tunneskaalaltaan rikas kuvaus taiteilija Albert Edelfeltin elämästä 1800-luvun lopun Pariisissa mallin ja muusan Virginien silmin.

Tervetuloa kuulemaan esitystä sekä nauttimaan herkullinen kolmen ruokalajin illallinen viineineen à la ravintola Lyon! Tilaisuus järjestetään torstaina **27.9. klo. 18**. Hinta 70 € Suomi-Ranska -yhdistysten liiton jäsenet, 75 € muut (sis. esityksen ja illallisen viineineen, maksu paikan päällä).

Ilmoittautumiset ravintola Lyoniin, puh. 010 328 1560, info@ravintolalyon.fi

Tilaisuus on suomenkielinen.

Cordialement bienvenue!

Napoleonin hautakivi, suomalaista graniittia vai topeliusta?

Maahamme tupsahti 2000-luvun alussa ranskalaisia aivan yllättävä määrä EU-jäsenyytemme ja Nokian menestyksen siivittäminä. Kaikki kuitenkin tietävät, ettei maantiede ole ranskalaisten vahvimpia puolia, joten Kauppakamarissa totesimme, että olisi ehkä paikallaan toivottaa tulijat tervetulleiksi kertomalla heille jotain maastamme ja maittemme välisestä yhteistyöstä.

Näin syntyi ajatus esitelmästä, joka käsittelee maittemme suhteita pitkän aikavälin näkökulmasta - siis aikaa Olavi Maununpojan Pariisin seikkailuista meidän päiviimme. Kyseessä ei ollut kunnianhimoinen historiallinen hanke, vaan sen tarkoitus oli herättää kuulijan mielenkiinto ja auttaa ranskalaisia expatteja ymmärtämään maansa merkitys Suomen kehitykselle. Suomalaisille kuulijoille esitelmä kertoi eurooppalaisista juuristamme. Kaikkien näiden menneiden 500 vuoden ajalta tuli siis löytää jotain sopivaa ja mielellään hauskaa ja hieman yllättävääkin kerrottavaa. Kaiken tuli kuitenkin olla hyvin perusteltua ja totta. Tavoitteisiin kuului valita tähän poturiin sellaisia asioita, jotka jotenkin olisivat ranskalaisille tuttuja ja täten puhuttelisivat tulijoita.

Ranskan historiaa ei voi kirjoittaa ilman Napoleonin ja esityksessämme keisarille annetaan se mikä keisarille kuuluu. 600-vuotinen yh-

teiselomme Ruotsin kanssa päättyi Tilse-joella heinäkuussa 1807 Napoleonin ja Aleksanteri I:n kädenpuristukseen. Ranskan hyvänä liittolaisena tunnettu Ruotsi niskuroi eikä halunnut yhtyä keisarin julistamaan kauppasaartoon Englantia vastaan. Rangaistus oli aivan välttämätön, Napoleonilla oli kaksi vaihtoehtoa, määrätä Tanskassa ollut marsalkka Bernadotte hyökkäämään Ruotsiin tai antaa tsaarille vapaat kädet toimia Ruotsin suuntaan haluamallaan tavalla ja pitää omanaan ne itäiset vähäpätöiset alueet, jotka menneen suurvallan tantereesta jäisivät uuden omistajan haltuun. Näin kävikin ja yllättäen me suomalaiset, joille kyseinen maapala oli kaikkea muuta kuin vähäpätöinen, huomasimme ettemme ole enää ruotsalaisia emmekä oikein halunneet venäläisiksikään, joten päätimme olla suomalaisia. Totesin esitelmässä, että Napoleonin sodista ei jäänyt paljoakaan Euroopan kartalle, mutta yhden pienen kansakunnan kehitys täällä Pohjan-

► tähden alla sai näistä tapahtumista melkoisen kimmokkeen.

Invalides-kirkossa kuulee usein op-paiden kertovan, että Napoleonin hautakivi on suomalaista graniittia. Tämä ei pidä ollenkaan paikkaansa, vaan se on peräisin Vienan Karjalasta alueelta, joka ei ole koskaan kuulunut Suomeen ja se on Venäjän tsaarin lahja Ranskalle. Tätä virhettä meidän ei kannata tietenkään koskaan korjata. Esitelmässä sanotaan, että asialla ei ole merkitystä, koska Invalides-kirkossa oleva hautakivi ei ole alkuperäinen vaan ”kopio”. Napoleonin oikea hautakivi sijaitsee Porvoon edustalla Onaksen saarella, jonka rannalla se odottaa edelleen poiskuljettamista.

Perimätiedon mukaan Napoleonille etsittiin hautakiveä Suomesta, ja

Onaksen kivi louhittiin tässä tarkoituksessa. Vienan Karjalasta löytyi kuitenkin vielä hienompi ja Onaksen kivi sai jäädä paikalleen muistuttamaan meitä keisarista, jonka politiikan seuraamuksille me suomalaiset olemme tulevaisuutemme rakentaneet. On siis vain oikeus ja kohtuus, että alkuperäinen kivi on Onaksessa ja pelkkä kopio Invalidessa.

Napoleonin kivi on merkitty useisiin merikarttoihin ja sinne on tehty turistimatkojakin Helsingistä. Luonnollisesti tarkistin asian todenperäisyyden kysymällä sitä silloiselta Porvoon pormestarilta ja niinpä

«Napoleonin hautakivi»
Onaksen saarella Porvoon
edustalla.

tämä tarina päätyi esitelämään. Hie-
man kyllä epäilin asiaa ja myöhem-
mät selvitykset ovatkin osoittaneet,
että tarina kivestä on sepite. Se on
kuitenkin melkein tottakin tode-
mpi, sillä sepittäjä on kukas muu kuin
itse satusetä Zacharias Topelius. Na-
poleon ja Topelius tässä siis vetävät
pitkää tikkua ja tällä kertaa sen saa
Topelius ja Napoleonin hautapaasi
siis ei ole suomalaista graniittia vaan
topeliusta kuten kirjoituksen otsik-
kokin toteaa.

Esitelmä täytti tehtävänsä, ja kun
sitä oli aikansa pidetty, heräsi aja-
tus esitelmän pakkaamisesta DVD:n
muotoon. Näin tehtiinkin, alkuperäi-
nen nimi oli Jeanne d'Arcista Tarja
Haloseen. Lahjoitimme DVD:n tälle
jälkimmäiselle, joka oli myös jok-
seenkin ainoa henkilö, joka kiitti saa-
mastaan lahjasta. Ranskankielisen

version lukijana toimi Céline Turrel-
le, joka oli maassamme ranskalaisen
koulun historianopettajan puolison
ominaisuudessa.

Löysin vanhan kovalevyn uumeniin
hautautuneen tiedoston ja huoma-
sin, että sen voi jakaa Facebookissa,
joten annoin sille uuden nimen "Les
relations franco-finlandaises à tra-
vers les âges" ja pistin sen jakoon
oman FB-sivuni kautta. Ilokseni sitä
on käyty katsomassa 900 kertaa, eli
tässä some-muodossa se on saanut
suuremman yleisön kuin aiemmissa
inkarnaatioissaan konsanaan. Esityk-
sen voi katsoa osoitteesta:

[https://www.facebook.com/simo.
brummer.](https://www.facebook.com/simo.brummer) ●

Simo Brummer

www.sisustusliikeprovence.fi

040 844 9829

majja.kumara@gmail.com

**Les Olivades-sisustuskaat
ja valmiit tekstiilit**

www.lesolivades.fr

OMPELU- JA VERHOILUPALVELU

Ranskan poliittisen elämän monitaituri Jacques Attali vieraili Suomessa Väinö Tanner -säätiön kutsumana 10.-11.9. ja onnistui taas vähäksi aikaa nostamaan Ranskan lipun korkealle Suomessa ja täällä pääkaupungissa.

Jacques Attalin ohjelmassa oli tärkeitä tapaamisia, mm. ulkoministeri Timo Soinin kanssa, mutta ennen kaikkea suuri yleisötapahtuma Helsingin Yliopiston juhlasalissa. Yliopistolla 11.9. pidetyn kolmituntisen maraton-istunnon aikana hän piti aluksi painavan ja mieliin painuvan esitelmän aiheesta ”Eurooppa voi luottaa vain itseensä”.

Esitelmässään Attali nosti esille tämän päivän maailmaa kohtaavat monet haasteet, joihin eurooppalaiset odottavat kiihkeästi oikeita, tehokkaita ja jopa rohkeita vastauksia. Helppoa tämä ei ole, sillä globalisoituneessa maailmassa oikeastaan vain markkinat ovat globalisoituneet, ei politiikka.

Politiikkaa tehdään yhä enemmän kansallisella tasolla, ja eri syistä tunnutaan haettavan vahvaa, vain omaan kansalliseen etuun tähtäävää johtohahmoa. Poliitikoilta tietysti voi ja tulee odottaa enemmän, mutta myös kansalaisjärjestöjen ja akateemisen maailman on aktivoituttava ja vaadittava oikeita pitkän ajan ratkaisuja, sanoi Attali.

Ranskan presidentti Emmanuel Macron, jossa monet tällä hetkellä

näkevät vahvistuvan Euroopan johtohahmon, ei juurikaan noussut esitelmässä esille, vaikka Jacques Attali itse asiassa löysi nuoren Macronin kiinnittämällä hänet presidentti Sarkozyn aikana perustetun talouskomitean sihteeriksi.

Tästä Macronin ura nousi, paljolti Attalin ”suojeluksessa” kuten toimittaja Helena Petäistö on monessa yhteydessä kertonut, ja jatkui aina hurjaan presidenttikiitoon saakka.

Esitelmänsä jälkeen Jacques Attali yllätti vielä yleisön osoittamalla loistavat kykynsä kapellimestarina. Hän johti, kuten oli toivonut, suomalaista RSO:n barokkiorkesteria, joka soitti mm. Sibeliukselta, Mozartilta ja Beethovenilta. Yleisö oli aplodeista päätellen hyvin tyytyväinen. Ja tulipahan osoitetuksi että finanssi-, talous- ja muun politiikanteon ohella - kirjojen kirjoittamisen lomassa - Attalilla on aikaa lempiharrastukselleen musiikille. ●

Risto Veltheim

Jäsenyhdistykset

Paikallisyhdistykset

Cercle franco-finlandais de Hanko/Hangö ry
Cercle franco-finlandais de Helsinki –
Helsingin ranskalais-suomalainen yhdistys ry
Hyvinkään Suomi-Ranska yhdistys ry
Hämeenlinnan suomalais-ranskalainen yhdistys ry
Etelä-Karjalan Suomi-Ranska yhdistys ry
Ikaalisten Ranska-Suomi -yhdistys ry
Joensuun suomalais-ranskalainen yhdistys ry
Kaarinan-Piikkiön Suomi-Ranska seura ry
Kuopion Suomi-Ranska yhdistys ry
Lahden ranskalais-suomalainen yhdistys ry
Mikkelin suomalais-ranskalainen yhdistys ry
Cercle Français de Pori ry
Cercle franco-finlandais de Porvoo/Borgå ry
Rovaniemen suomalais-ranskalainen yhdistys ry
Seinäjoen Suomi-Ranska yhdistys ry
Cercle franco-finlandais de Tampere ry
Cercle français de Turku ry
Cercle franco-finlandais de Vaasa ry
Cercle franco-finlandais de Valkeakoski ry

Erityisyhdistykset

Association AMOPA de Finlande
ENA ry (Ecole Nationale d'Administrationin
entiset suomalaiset oppilaat)
Lääkäriseura Coccyx ry
Ranskalaisen koulun ystävät ry
Suomen Ranskanopettajain yhdistys ry
Ranskalaisen koulun Seniorit ry
Marcel Proustin ystävät ry
Ranskalais-suomalainen kauppakamari ry /
Suomen osasto
Suomalais-ranskalainen
teknillistieteellinen seura ry

SUOMI-RANSKA-YHDISTYSTEN LIITTO ry
FÉDÉRATION DES ASSOCIATIONS FRANCO-FINLANDAISES
FINLAND-FRANKRIKE FÖRENINGARNAS FÖRBUND rf

Raumantie 4, 00350 Helsinki, Finlande
Tel. + 358 44 555 3920
sryl@suomi-ranska.com
www.suomi-ranska.com
www.facebook.com/suomiranska